

Consideracions sobre desinfecció de béns culturals arran de la crisi per la COVID-19

Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca

Davant la situació d'emergència generada per la COVID-19 i la necessitat de desinfectar les superfícies i els espais com recomana la comunitat científica, el Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca, seguint les recomanacions elaborades per IPCE (Instituto Patrimonio Cultural de España) sobre procediments de desinfecció de béns culturals, que ha presentat el Ministeri de Cultura i Esports¹ —per garantir que les mesures de desinfecció obligades són compatibles amb la protecció del patrimoni cultural—, us presentam una sèrie de pautes i recomanacions per actuar de la manera més convenient per garantir la seguretat de les persones i, alhora, mantenir el patrimoni cultural en bon estat.

Els estudis i les anàlisis del coronavirus mostren, tal com assenyalen els diferents grups d'investigació internacionals, que té una persistència d'entre 6 i 9 dies segons les superfícies. D'altra banda, es considera que per desinfectar resulten eficaços les solucions hidroalcohòliques amb gel, l'alcohol etílic, l'aigua oxigenada, el lleixiu, l'amoníac i el sabó.

---

¹*Recomendaciones sobre procedimientos de desinfección en bienes culturales con motivo de la crisis por COVID 19.* Ministeri de Cultura i Esports, Instituto del Patrimonio Cultural de España Madrid, 2020. https://www.icom-ce.org/wp-content/uploads/2020/04/Anexo-Recomendaciones-IPCE-patrimonio_covid-19.pdf

Nota de alerta de la Dirección General de Bellas Artes para las autoridades y organismos nacionales e internacionales responsables de la tutela del patrimonio cultural, ante determinadas prácticas relacionadas con la lucha contra el COVID-19. <https://www.icom-ce.org/wp-content/uploads/2020/04/Nota-de-alerta-sobre-el-patrimonio-cultural-DGBBAA-13-Abril-2020.pdf>

En general, totes aquestes solucions són perilloses per als materials constitutius dels béns patrimonials: pedra, ceràmica, maons, metalls, vidre, fusta, pintura, tèxtils, paper, etc.

És per això que el Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca considera necessari que seguiu les pautes d'actuació següents:

- Amb caràcter general, no s'ha d'actuar directament sobre els béns culturals, ja siguin mobles o immobles. Per tant, s'ha d'optar, preferiblement, per retirar o precintat el lloc o el bé concret, abans d'actuar-hi a sobre.
- Als espais on no es pot garantir l'allunyament social (petites capelles, sales reduïdes, etc.), s'ha d'evitar que la gent hi pugui accedir amb catenàries, bancs, etc.
- És recomanable, sempre, que no es toquin directament els béns patrimonials. En aquesta situació encara ho és més per la forma de transmissió del coronavirus. Per tant, s'ha d'afavorir el distanciament de les persones respecte dels béns i així s'evita haver-hi d'actuar directament.
- Als espais públics on es localitzen béns culturals, s'ha d'evitar la desinfecció per polvorització de zones pròximes als béns culturals (sòcols, voravies, etc.) i mai no s'han de polvoritzar de manera directa els objectes o edificis amb valors patrimonials. En tot cas, i a una distància mínima d'un metre, a l'entorn directe dels béns culturals es pot utilitzar una dissolució d'etanol al 70 % amb aigua projectada a baixa pressió.

- Pel que fa als edificis, la millor alternativa és tancar-los. Si no és possible:
  - No s’han de ruixar les parets exteriors ni interiors amb cap dels productes mencionats o similars.
  - No s’han de vaporitzar els interiors amb cap dels productes esmentats o similars, perquè afectaria tot el que hi hagi (fusta, teixit, paper, ferro, etc.).
  - No s’ha d’aplicar cap desinfectant ni sabó convencional a paviments i trespols antics o de fusta. Si cal actuar-hi, s’han de fer servir sabons neutres (la gran majoria del sabó ecològic ho és). S’ha d’evitar formar bassiots i deixar el trespol humit.
  - Als paviments moderns de rajoles o marbres, es pot fer servir aigua i sabó i lleixiu sense superar el 0’5 % (recomanació de les autoritats sanitàries) i sempre evitant el contacte amb les parets i qualsevol altra superfície. S’ha d’evitar formar bassiots i deixar el trespol humit.
  - Els diferents elements interiors (baranes, bancs, vitrines, portes, passamans, etc.) sense interès patrimonial s’han de netejar amb un pedaç de tela o paper (tot d’un sol ús) amb sabó neutre, si és possible, dissolt amb aigua. S’ha de procurar sempre eixugar els elements i no mullar-los en excés.
  - Respecte als béns mobles, en cap cas, no s’ha d’intentar desinfectar un bé històric o documental amb els productes assenyalats per a la desinfecció del coronavirus, ja que poden deteriorar l’objecte de manera irreversible. Per a aquests béns, es recomana:

- Si l'immoble o espai on s'ubica el moble ha estat tancat, no s'ha de fer cap actuació, ja que la pervivència del virus sobre les superfícies, com s'ha dit, dura entre 6 i 9 dies.
- Si l'immoble o espai on s'ubica el moble està obert:

Si se sospita que un element (que pugui ser desplaçat) pot estar contaminat, s'ha de reubicar a zones no accessibles i deixar passar el període de quarantena (no menys de 9 dies i fins a 14). Tots els trasllats s'han de fer amb la protecció adequada de mascaretes i guants.

Si són objectes que, per les mides o pel pes, no es poden desplaçar a un espai no accessible, s'han d'instal·lar barreres físiques (bancs, catenàries, etc.) per evitar el contacte. En cap cas, no s'ha d'actuar amb els desinfectants assenyalats i, si es considera necessari actuar-hi, cal consultar el personal tècnic amb el correu que aquí es recull.

Durant el període de l'estat d'alarma o mentre duri el confinament general de la població, s'han d'intensificar les mesures de protecció contra robatoris i vandalisme, especialment si l'immoble està tancat. S'han de fer inspeccions periòdiques (amb les mesures de protecció individual i sempre seguint les recomanacions de les autoritats de sanitat respecte dels possibles desplaçaments) i, si s'observen desperfectes, cal posar-se immediatament en contacte amb les autoritats corresponents.

Es recomana sol·licitar a les forces i cossos de seguretat que incloguin, en les seves rutes d'inspecció, la vigilància d'aquests immobles.

Direcció Insular de Patrimoni
Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística
Consell de Mallorca

El Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca aconsella que, abans d'emprendre cap actuació o davant qualsevol dubte, us poseu en contacte amb el personal tècnic del Servei de Patrimoni Històric a phistoric@conselldemallorca.net. Intentarem contestar-vos al més aviat possible.

Francisca Coll

Directora insular de Patrimoni